

Sygn. akt III AUa 580/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Urszula Iwanowska (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2014 r. w Szczecinie

sprawy J. T.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 marca 2013 r. sygn. akt VII U 2806/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i oddala odwołanie,
2. zasądza od J. T. na rzecz Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak SSA Zofia Rybicka - Szkibiel

III A Ua 580/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 09 lipca 2010 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (powoływana dalej jako: ustawa emerytalna), ponownie ustalił wysokość emerytury należnej J. T. wskazując, że miesięczna wysokość tego świadczenia dla

ubezpieczonego wyniosła 3.015,38 zł, przy przyjęciu, iż podstawa wymiaru emerytury wynosi 5.546,52 zł. Do ustalenia wysokości emerytury, przyjęto wysługę emerytalną z tytułu zasadniczej służby wojskowej od 27 października 1966 r. do 29 czerwca 1968 r., służbę w policji od 1 stycznia 1971 r. do 31 sierpnia 1972 r. oraz od 1 września 1973 r. do 31 marca 1974 r., okres służby w UOP od 1 sierpnia 1990 r. do 15 kwietnia 1998 r., okres służby określony w art. 13 ust. 1 pkt 1b od 1 kwietnia 1974 r. do 31 lipca 1990 r. oraz okresy składkowe przed służbą, tj. 15 sierpnia 1966 r. do 26 października 1966 r., 30 czerwca 1968 r. do 31 grudnia 1970 r., 1 września 1972 r. do 31 sierpnia 1973 r. Emerytura z tytułu wysługi lat, wyniosła 51,30% podstawy wymiaru. Jednocześnie podwyższono emeryturę o 15% podstawy wymiaru z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. T. wniósł o uznanie jej za niezgodną z prawem i uchylenie jej, nadanie wyrokowi rygору natychmiastowej wykonalności, bezpośrednie zastosowanie przepisów Konstytucji RP (art. 2, 10, 30, 32, 67) przy wydawaniu wyroku podnosząc, że drastyczne obniżenie emerytury na podstawie wzajemnie sprzecznych przepisów godzi w zasadę demokratycznego państwa prawa, zapisaną w art. 2 Konstytucji, a także wynikającą z niej ochronę praw nabytych. Zdaniem skarżącego decyzja narusza również normę prawną wyrażoną w art. 30 i 32 Konstytucji. Nadto skarżący wskazał, że ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. narusza zasadę podziału władzy wyrażoną w art. 10 Konstytucji, a nadto ustawa jest sprzeczna z art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji. Z kolei, w aspekcie humanitarnym – według odwołującego – ustawa narusza jego bezpieczeństwo ekonomiczne i innych emerytów mundurowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości wskazując, że ponownego obliczenia wysokości należnej ubezpieczonemu emerytury dokonał w oparciu o art. 15b ustawy emerytalnej.

Wyrokiem z dnia 26 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję tylko o tyle, że stwierdził, iż okres od 1 października 1977 r. do 23 czerwca 1980 r. jako okres studiów J. T. w Wyższej Szkole (...) w L. nie jest okresem pełnienia służby w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (punkt I) i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (punkt II).

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

W dniu 15 kwietnia 1998 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę dla funkcjonariusza Policji. Decyzją z dnia 6 maja 1998 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ustalił J. T. prawo do emerytury policyjnej w kwocie 1.926,20 zł. Przy ustaleniu wysokości emerytury przyjęto wysługę służbę wojskową od 27 października 1966 r. do 29 czerwca 1968 r. (1 rok, 8 miesięcy i 3 dni), służbę w policji od 1 stycznia 1971 r. do 31 sierpnia 1972 r. (1 rok, 8 miesięcy i 1 dzień) oraz od 1 września 1973 r. do 31 lipca 1990 r. (16 lat, 11 miesięcy i 1 dzień), okres służby w UOP od 1 sierpnia 1990 r. do 15 kwietnia 1998 r. (7 lat, 8 miesięcy i 15 dni), oraz okresy składkowe przed służbą, tj. od 15 sierpnia 1966 r. do 26 października 1966 r., od 30 czerwca 1968 r. do 31 grudnia 1970 r., od 1 września 1972 r. do 31 sierpnia 1973 r. Emerytura z tytułu wysługi lat wyniosła 75% podstawy wymiaru świadczenia.

Decyzjami z dnia 27 lutego 2009 r. oraz 26 lutego 2010 r. organ rentowy dokonał waloryzacji przysługującej ubezpieczonemu emerytury. Pierwszą z decyzji zwaloryzowano podstawę wymiaru, która wyniosła 5.301,59 zł (od dnia 1 marca 2009 r.), a wysokość waloryzowanej emerytury wyniosła 3.471,56 zł. Z kolei drugą z decyzji zwaloryzowano podstawę wymiaru, która wyniosła 5.546,52 zł (od dnia 3 marca 2010 r.), a wysokość waloryzowanej emerytury wyniosła 3.629,87 zł. Decyzją z dnia 9 lipca 2010 r. kolejny raz zwaloryzowano emeryturę skarżącego i ustalono, że podstawa wymiaru wynosi 5.546,52, a do wypłaty przypada miesięcznie 3.015,38 zł.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, organ rentowy otrzymał informację z Instytutu Pamięi Narodowej z dnia 29 września 2010 r., nr (...), o przebiegu służby odwołującego się w organach bezpieczeństwa państwa, o

których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, sporządzoną na podstawie posiadanych przez IPN akt osobowych. Z dokumentacji tej wynika, że skarżący w okresie od 1 kwietnia 1974 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. W konsekwencji decyzją z dnia 9 lipca 2010 r., wysokość emerytury odwołującego została ustalona ponownie

Od 1 kwietnia 1977 r. skarżący zajmował stanowisko inspektora w Komendzie Wojewódzkiej MO w S. Wydział (...). Od 1 października 1977 r. do 27 czerwca 1980 r. został zaliczony w etatowy stan podchorążych w Wyższej Szkole (...) w L.. Od 28 czerwca 1980 r. pozostawał w dyspozycji Komendy Wojewódzkiej MO w S., a od 1 lipca 1980 r. zajmował stanowisko starszego inspektora w tym organie – Wydział (...), z kolei od 1 stycznia 1989 r. do 31 lipca 1990 r. był kierownikiem sekcji tej jednostki.

J. T. w latach 1977-1980 odbył studia wyższe zawodowe w zakresie (...) oraz (...) w Wyższej Szkole (...). Były to dzienne studia stacjonarne. Powód mieszkał w akademiku i nie świadczył pracy, natomiast w godzinach 8-14, a czasem w godzinach popołudniowych odbywał zajęcia na uczelni jako jej student. W dniu 13 czerwca 1980 r. studia te ukończył z wynikiem bardzo dobrym.

Na podstawie ustalonego stanu faktycznego oraz powołanych poniżej regulacji prawnych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługiwało na częściowe uwzględnienie, tj. w zakresie wyeliminowania z okresu służby w organach bezpieczeństwa państwa okresu odbywania przez odwołującego się studiów w Wyższej Szkole (...) w L. od 1 października 1977 r. do 23 czerwca 1980 r.

Sąd pierwszej instancji podniósł, że z dniem 16 marca 2009 r. weszła w życie ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. nr 24, poz. 145; powoływana dalej jako: ustawa zmieniająca), która wprowadziła do ustawy emerytalnej przepis art. 15b, określający zasady obliczania wysokości emerytury dla osób, które pozostawały w służbie przed 2 stycznia 1999 r. i pełniły służbę w charakterze funkcjonariusza w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. nr 63, poz. 425 ze zm.).

Stosownie do treści art. 2 ust. 1 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów organami bezpieczeństwa państwa, w rozumieniu ustawy, są:

- 1) Resort Bezpieczeństwa Publicznego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego;
- 2) Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego;
- 3) Komitet do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego;
- 4) jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1-3, a w szczególności jednostki Milicji Obywatelskiej w okresie do dnia 14 grudnia 1954 r.;
- 5) instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych;
- 6) Akademia Spraw Wewnętrznych;

7) Zwiad Wojsk Ochrony Pogranicza;

8) Zarząd Główny Służby Wewnętrznej jednostek wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe mu komórki;

9) Informacja Wojskowa;

10) Wojskowa Służba Wewnętrzna;

11) Zarząd II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego;

12) inne służby Sił Zbrojnych prowadzące działania operacyjno-rozpoznawcze lub dochodzeniowo-śledcze, w tym w rodzajach broni oraz w okręgach wojskowych;

W ust. 3 wskazano, że jednostkami Służby Bezpieczeństwa, w rozumieniu ustawy, są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami.

Stosownie do treści przepisu art. 15b ust. 1 ustawy emerytalnej w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

1) 0,7% podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990;

2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4.

W ust. 2 wskazano, że przepisy art. 14 i 15 stosuje się odpowiednio.

W analizowanym postępowaniu Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności zwrócił uwagę, że z dostarczonej przez IPN do akt sprawy informacji wynika, iż za okres służby ubezpieczonego w organach bezpieczeństwa państwa określonych w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej Instytut uznaje, między innymi, okres studiów w Wyższej Szkole (...) w L.. Sąd powziął wątpliwości co do prawidłowości takiej kwalifikacji mając na uwadze, że według art. 2 ust. 3 tej ustawy jednostkami Służby Bezpieczeństwa w jej rozumieniu są wyłącznie te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami. W związku z dyspozycją ust. 3 art. 2 ustawy Sąd powziął wątpliwość czy rzeczywiście Wyższa Szkoła (...) w L. - dosłownie niewymieniona w katalogu organów bezpieczeństwa państwa - może być zaliczona do tego rodzaju organów w związku z treścią art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy.

Przystępując do rozstrzygnięcia tej wątpliwości sąd orzekający w pierwszej instancji zwrócił uwagę, że w świetle brzmienia art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej w związku z art. 2 ust. 3 tej ustawy Wyższa Szkoła (...) w L. mogłaby być uznana za organ bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ust. 1 in principio ustawy lustracyjnej, wyłącznie w sytuacji, jeśli była ona instytucją centralną Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej oraz jeśli podlegała rozwiązaniu - jako jednostka Służby Bezpieczeństwa - na mocy art. 129 ust. 1 ustawy o UOP (art. 2 ust. 3 ustawy lustracyjnej).

Z analizy aktów prawnych dostępnych z okresu działania Wyższej Szkoły (...) im. F. D. w L. w ocenie sądu meriti wynika jednoznacznie, że (...) w L. z pewnością można uznać za instytucją centralną Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej. Uczelnia ta została powołana rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 września 1972 r. w sprawie utworzenia wyższej szkoły oficerskiej resortu spraw wewnętrznych i z rozporządzenia tego nie wynika, iż była to jednostka Służby Bezpieczeństwa. Dalej idące wnioski można wyciągnąć z lektury statutu (...) w L. czy też Regulaminu (...) tej uczelni. Zgodnie z § 1

wspomnianego statutu uczelnia ta była szkołą wyższą i stanowiła samodzielną jednostkę organizacyjną MSW. Na podstawie powyższych dokumentów można zatem wyprowadzić wnioski, że (...) w L. była jednostką organizacyjną Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Natomiast odpowiedź na pytanie czy była także instytucją centralną Służby Bezpieczeństwa MSW daje dopiero analiza aktów prawnych niższego rzędu takich jak regulamin rady programowej oraz programy nauczania. I tak zgodnie z § 3 wspomnianego Regulaminu (...) (...) w L. wynika, że jako organ doradczy Komendanta Szkoły w zakresie ustalania programu szkoły ustala program kształcenia, wynikający z aktualnych potrzeb i zadań Służby Bezpieczeństwa. W kolejnym paragrafie dokumentu zapisano, że zadania te Rada spełnia poprzez między innymi: określenie podstawowych założeń programu studiów, przede wszystkim w zakresie nauczania zasad pracy operacyjnej, stosownie do aktualnych potrzeb i zadań Służby Bezpieczeństwa, stwarzanie kadrze dydaktycznej Szkoły możliwości systematycznego zapoznania się z bieżącymi analizami, dyrektywami, ocenami oraz materiałami i dokumentami dotyczącymi aktualnej działalności Służby Bezpieczeństwa, stwarzanie kadrze dydaktycznej Szkoły możliwości odbywania niezbędnych praktyk zawodowych w jednostkach Służby Bezpieczeństwa, inicjowanie podejmowania przez Szkołę badań naukowych w zakresie problematyki pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa. Z powyższym dokumentem koresponduje program nauczania przedmiotów operacyjnych w (...) w L.. Analiza zawartych w nim bloków tematycznych i nauczanych w ich ramach zagadnień nie może pozostawiać dla nikogo wątpliwości, że cały proces kształcenia, profil i kierunki nauczania wszystkich wskazanych w nim przedmiotów nakierowane były na potrzeby operacyjne Służby Bezpieczeństwa. Nadto sąd pierwszej instancji wskazał, że z opracowań wytworzonych przez funkcjonariuszy tej uczelni w trakcie jej działalności (por. publikacja Wyższa Szkoła (...). (...)) wynika jednoznacznie, iż (...) w L. była uczelnią Służby Bezpieczeństwa, która kontrolowała tradycję szkolnictwa SB, a w szczególności szkół w L. i Ł.. Sąd wskazał również, że rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 września 1972 r. o utworzeniu (...) w L. oraz statut szkoły nie pozostawiają żadnych wątpliwości, iż była ona instytucją centralną Służby Bezpieczeństwa w strukturze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Dalej Sąd Okręgowy uznał, że stwierdzenie, iż Wyższa Szkoła (...) w L. była instytucją centralną Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej powoduje, że w analizowanym postępowaniu należało dodatkowo przeprowadzić rozważania o możliwości zastosowania do niej art. 2 ust. 3 cytowanej ustawy. Mając na uwadze powyższe Sąd zwrócił uwagę, że rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1989 r. w sprawie zniesienia wyższych szkół oficerskich nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych, z dniem 30 września 1989 r. zostały zniesione: Wyższa Szkoła (...) w L. i Wyższa Szkoła (...) J.-W. w S.. Zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 czerwca 1989 r. w sprawie utworzenia wydziałów zamiejscowych Akademii (...), z dniem 1 października 1989 r. utworzono Wydział (...) w L. i Wydział (...) w S.. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 1990 r., z dniem 1 października 1990 r. utworzono Wyższą Szkołę (...) z siedzibą w S. i zniesiono Akademię (...) w W.. Zgodnie z § 3 rozporządzenia słuchacze Wydziału (...) z dniem utworzenia Wyższej Szkoły (...) stali się - za ich zgodą - słuchaczami tej Szkoły, a słuchacze Wydziału (...) (...) mogli być przyjęci do tej uczelni, jeżeli zostali przyjęci do służby w Policji. Ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (t. j. Dz. U. z 1999 r., nr 51, poz. 526, powoływanej dalej jako: ustawa o UOP), z chwilą utworzenia UOP Służba Bezpieczeństwa została rozwiązana (art. 129 ust. 1 ustawy o UOP). Zgodnie z art. 130 w związku z art. 137 tej ustawy, Urząd Ochrony Państwa utworzony został w dniu 10 sierpnia 1990 r. Wyższa Szkoła (...) w L. nie została zatem z mocy prawa rozwiązana z chwilą utworzenia UOP, albowiem została zniesiona ponad 10 miesięcy wcześniej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1989 r. w sprawie zniesienia wyższych szkół oficerskich nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

W ocenie Sądu Okręgowego przedstawiona analiza przepisów ustawy lustracyjnej prowadzi do wniosku, że Wyższa Szkoła (...) w L. w związku z art. 2 ust. 3 ustawy lustracyjnej nie może być uznana za organ bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 tej ustawy, gdyż nie stanowiła instytucji centralnej Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, która uległa likwidacji w momencie powołania Urzędu Ochrony Państwa. Jednocześnie Sąd zaznaczył, że analogiczna ocena prawna charakteru Wyższej Szkoły (...) w L. zawarta została również w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie [...] Wydziału Karnego z dnia 14 grudnia 2009 r., XVIII K 258/097 oraz w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 listopada 2009 r., II AKA 322/09 (LEX nr 563028). W wyroku tym Sąd Apelacyjny wyraził wprost pogląd, że Wyższej Szkoły (...) z L. nie można

uznać za organ bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, bo chociaż mieści się ona w katalogu instytucji wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej, to nie odpowiada kryteriom sformułowanym w art. 2 ust. 3 tej ustawy. Oba przywołane orzeczenia sądów lustracyjnych uwzględniały przy tym uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2000 r., I KZP 15/00 (OSNKW 2000/7-8/61). Sąd Okręgowy zwrócił przy tym uwagę, że wprawdzie powołana uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2000 r. nie odnosi się wprost do zagadnienia omawianego w niniejszej sprawie, przedmiotem badania Sadu Najwyższego był bowiem status Akademii (...), a nie Wyższej Szkoły (...) w L., jednakże zdaniem tego Sądu wnioski Sądu Najwyższego wyrażone w tej uchwale znajdowały odpowiednie zastosowanie w niniejszej sprawie. Sąd zwrócił bowiem uwagę, że uchwała ta została podjęta w czasie, gdy art. 2 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. nie zawierał w ust. 1 wyraźnego potraktowania Akademii (...) jako organu bezpieczeństwa państwa, natomiast jedynie w pkt 5 przewidywał, że takimi organami są instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych. Dopiero w nowej ustawie lustracyjnej art. 2 ust. 1 wymienia już - wśród organów bezpieczeństwa państwa - Akademię (...) (pkt 6). Poza tym w niezmienionym brzmieniu - w obu tych ustawach - pozostał art. 2 ust. 3 stanowiący, że: "jednostkami Służby Bezpieczeństwa w rozumieniu ustawy są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami". Pozwala to, zdaniem sądu pierwszej instancji na stwierdzenie, że stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 20 czerwca 2000r., I KZP 15/00, nadal zachowuje odpowiednią aktualność pod rządami nowej ustawy lustracyjnej z 2006 r. i może być zastosowane do Wyższej Szkoły (...) w L.. W omawianej uchwale Sąd Najwyższy przeprowadził analizę przepisów wielu aktów prawnych dotyczących Akademii (...), jej prawnego charakteru, ustroju oraz trybu powołania i rozwiązania w kontekście sformułowanego w ustawie lustracyjnej kryterium przesądzającego o zaliczeniu tej instytucji (zakwalifikowanej jako centralna instytucja Służby Bezpieczeństwa) w poczet organów bezpieczeństwa państwa w rozumieniu tej ustawy. Jako punkt wyjścia dla analiz Sąd Najwyższy przyjął założenie, że art. 2 ustawy lustracyjnej, określający zakres jej zastosowania, musi być - jako gwarancyjny - interpretowany ściśle. Nie do przyjęcia jest bowiem, aby na skutek rozszerzającej wykładni tego przepisu doszło do ustalenia, że osoba lustrwana, składająca oświadczenie, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy lustracyjnej, dopuściła się "kłamstwa lustracyjnego", w sytuacji, gdy osoba ta dokonała odmiennej, ale możliwej do przyjęcia i węższej interpretacji art. 2 omawianej ustawy. Zdaniem Sądu Najwyższego, wyliczenie zawarte w art. 2 ust. 1 ustawy lustracyjnej z 1997 r. miało charakter wyczerpujący. W związku z tym, podejmując próbę ustalenia, czy praca lub służba albo współpraca osoby lustrwanej mieści się w przedmiotowym zakresie ustawy lustracyjnej, trzeba ustalić, w której kategorii spośród wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 1-11 ustawy lustracyjnej mieści się instytucja, w której lustrwany pracował, pełnił służbę albo z którą współpracował. Wyliczenie zawarte w art. 2 ust. 1 ustawy lustracyjnej jest jednak samo w sobie mało precyzyjne, co dotyczy w szczególności pkt 5, który nie wskazuje na konkretne instytucje państwa, lecz posługuje się wymagającymi interpretacji pojęciami zbiorczymi "instytucji centralnych Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych" oraz "podległych im jednostek terenowych w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych". W realiach sprawy rozpoznawanej w 2000 r. przez Sąd Najwyższy zachodziła potrzeba interpretacji tego właśnie pojęcia. Akademia (...) nie mogła być bowiem uznana za organ bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1-4 oraz pkt 6-11 ustawy lustracyjnej z 1997 r. W związku z treścią art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej z 1997 r. pozostawał ust. 3 tego przepisu, który zawierał legalną definicję pojęcia "jednostki Służby Bezpieczeństwa". Według tej definicji jednostkami takimi były te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami. W rezultacie dokonanej wykładni Sąd Najwyższy przyjął, że Akademia (...) nie była jednostką (instytucją centralną) Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej. Stwierdzenie, że Akademia (...) nie była jednostką (instytucją centralną) Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy lustracyjnej z 1997 r., w zasadzie dezaktualizowało - zdaniem Sądu Najwyższego - potrzebę pogłębiania rozważań w przedmiocie zastosowania do niej art. 2 ust. 3 ustawy lustracyjnej. Sąd Najwyższy zauważył jednak, że

tryb, w jakim doszło do rozwiązania Akademii (...), potwierdza tezę, iż nie była ona traktowana jako jednostka Służby Bezpieczeństwa w rozumieniu art. 2 ust. 3 ustawy. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1990 r. w sprawie utworzenia Wyższej Szkoły Policji oraz zniesienia Akademii (...) (Dz. U. nr 64, poz. 373) powołano się na art. 3 ustawy z dnia 31 marca 1965 r. o wyższym szkolnictwie wojskowym (Dz. U. nr 27, poz. 156), nie zaś na art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa. Akademia (...) nie została zatem rozwiązana z mocy prawa w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, w rozumieniu art. 2 ust. 3 ustawy lustracyjnej. Zniesienie Akademii (...) nastąpiło z dniem 1 października 1990 r. (§ 1 rozporządzenia z dnia 10 września 1990 r.), nie zaś z chwilą określoną w ustawie o UOP jako chwila utworzenia Urzędu Ochrony Państwa, co nastąpiło po trzech miesiącach od dnia wejścia w życie ustawy o UOP (art. 130 w związku z art. 137 ustawy o UOP), to jest z dniem 10 sierpnia 1990 r.

Nie uszło przy tym uwadze Sądu, że w nowej ustawie lustracyjnej art. 2 ust. 1 wymienia już - wśród organów bezpieczeństwa państwa - Akademię (...) (pkt 6). Mając na uwadze powyższe Sąd zwrócił uwagę, że nie było żadnych przeszkód, aby w ustawie lustracyjnej z 2006 r. obok Akademii (...) umieścić w art. 2 ust. 1 pkt 6 także (...) w L. oraz ewentualnie inne jeszcze szkoły wyższe resortu, spraw wewnętrznych zajmujące się kształceniem lub szkoleniem funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa. Skoro ustawodawca tego nie uczynił, choć wątpliwości, jakie ujawniły się przy ocenie statusu Akademii (...), były mu znane, można zakładać, że nie traktował przy uchwalaniu ustawy lustracyjnej z 2006 r. Wyższej Szkoły (...) w L. jako "jednostki Służby Bezpieczeństwa" w rozumieniu art. 2 ust. 3 tej ustawy.

Sąd Okręgowy orzekający w niniejszej sprawie, mając w szczególności na uwadze wcześniejsze orzecznictwo sądów, stanął zatem na stanowisku, że odbywanie studiów, w tej szkole samo w sobie jest równoznaczne z uznaniem słuchacza tej szkoły za funkcjonariusza organów bezpieczeństwa w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 19 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. W konsekwencji przyjęcia takiego stanowiska okres odbywania przez odwołującego studiów w Wyższej Szkole (...) w L. w czasie od 1 października 1977 r. do 23 czerwca 1980 r. nie powinien być oceniany jako okres służby w organach bezpieczeństwa państwa, a tym samym za ten okres świadczenie odwołującego się nie powinno być obniżone według zasad przewidzianych w art. 15b ustawy emerytalnej. W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona decyzja organu emerytalnego, ustalająca wysokość świadczenia odwołującego się w zakresie w jakim organ rentowy przyjął, że okres studiów w (...) w L. był równoznaczny z okresem służby w organach bezpieczeństwa, naruszała art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

Wobec powyższego, sąd pierwszej instancji na mocy przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w sposób określony w punkcie I sentencji wyroku.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione, opierając się przy tym o następujące ustalenia i argumentację:

Przepis art. 15b ust. 1 ustawy emerytalnej jest przepisem szczególnym w porównaniu do art. 15 tej ustawy, bowiem zmienia zasady liczenia emerytury policyjnej dla określonej grupy osób, określając odrębną zasadę liczenia wysokości emerytury dla takich funkcjonariuszy, którzy pełnili służbę w organach bezpieczeństwa państwa. Art. 15 ust. 1 dotyczy funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed 2 stycznia 1999 r. i który nie pełnił służby w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Sąd zwrócił uwagę, że art. 15 ust. 2 mówi o odpowiednim stosowaniu przepisów art. 14 i 15. Oznacza to, że nie zmieniono zasad liczenia emerytur policyjnych w innych przypadkach, tj. np.: doliczania do wysługi emerytalnej okresów przypadających po zwolnieniu ze służby, uwzględniania okresów składkowych i nieskładkowych poprzedzających służbę itd.

Mając na uwadze powyższe przepisy, sąd pierwszej instancji uznał, że wbrew temu co twierdzi odwołujący się, nie doszło w sprawie (w zakresie nieobjętym pkt I sentencji wyroku) do niewłaściwego zastosowania przez organ rentowy art. 15b ustawy emerytalnej, a wysokość emerytury J. T. obliczono w sposób prawidłowy.

Sąd meriti zaznaczył, że poddana do oceny w sprawie decyzja ma charakter techniczny, wykonawczy. Na organy rentowe, w tym na Biuro Emerytalno-Rentowe MSWiA nałożono, bowiem obowiązek wykonania nowych przepisów poprzez wydanie decyzji o ponownym ustaleniu wysokości świadczenia. Organ winien taką decyzję wydać stosując aktualne w dacie wydawania decyzji wskaźniki. Decyzja taka ma charakter przeliczeniowy, a ich skutkiem może być obniżenie wysokości świadczenia.

Z powyższego jasno wynika, że ubezpieczony, chcąc wzruszyć tego rodzaju decyzję winien wykazać, iż zastosowane przez organ rentowy wskaźniki były nieprawidłowe, że organ rentowy popełnił błąd rachunkowy, iż nie wziął pod uwagę wszystkich okresów wysługi lat.

W sprawie niniejszej w ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony nie wykazał nieprawidłowości wydanej decyzji, komentował natomiast zasadność i słuszność wydania regulacji, w oparciu o które, dokonano przeliczenia świadczenia. W swym stanowisku krytycznie odniósł się tak do motywów, którymi kierował się ustawodawca, jak i legalności przyjętych rozwiązań poprzez stwierdzenie, że obniżając jego świadczenie naruszono szereg zasad konstytucyjnych i praw fundamentalnych, chronionych również przepisami aktów prawa międzynarodowego.

Odnosząc się do stanowiska ubezpieczonego sąd meriti podkreślił, że tak długo, jak dana regulacja nie zostanie podważona w ramach ustanowionych procedur i usunięta z obrotu prawnego, obowiązuje i nie jest zadaniem żadnego organu, w tym sądu ubezpieczeń społecznych, ocena takiej regulacji pod kątem jej zasadności. Sąd może jedynie interpretować jej zapisy, precyzując zakres i stosowanie. Nie może jednak oceniać ustawodawcy oraz motywów, które legły u podstaw przygotowania określonej regulacji. Dalej sąd meriti podniósł, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostawała kwestia indywidualnych motywacji dobrowolnego wybierania służby przez dziesiątki tysięcy osób, w organach bezpieczeństwa Polski Ludowej. Z tytułu świadomego i dobrowolnego udziału w służbach bezpieczeństwa państwa o strukturze komunistyczno-totalitarnej, które zwalczały najbardziej podstawowe, bo przyrodzone prawa człowieka i wolności obywatelskie, wykluczone jest nabywanie lub utrzymanie przez osoby uczestniczące w tym systemie represji politycznych jedynie przywilejów zaopatrzeniowych z tytułu służby państwowej, która z natury i istoty jej pełnienia powinna służyć przestrzeganiu przyrodzonych praw człowieka i narodu oraz podstawowych wolności i swobód obywatelskich, a nie zwalczaniu tych elementarnych wartości jednostek i narodów.

Zdaniem Sądu Okręgowego również fakt dopuszczenia ubezpieczonego do dalszego pełnienia służby publicznej (po uprzednim zweryfikowaniu) nie mógł mieć wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Dopuszczenie do dalszego pełnienia służby publicznej w organach bezpieczeństwa demokratycznego państwa prawnego odrodzonego w Polsce po roku 1990 nie stanowi rehabilitacji za czas służby w strukturach organów bezpieczeństwa państwa totalitarnej według prawnych standardów demokratycznego państwa prawnego, które nie ma obowiązku ani prawa do utrzymywania przywilejów z tytułu bezprawnego zniewalania przyrodzonych praw i swobód obywatelskich przez służby bezpieczeństwa totalitarnej bezprawia państwowego. Dopuszczenie do dalszej służby już w warunkach demokratycznego państwa i porządku prawnego, po tzw. pozytywnym zweryfikowaniu przydatności do służby, nie zmienia oceny wcześniejszej służby w organach totalitarnej państwowej przemocy politycznej, która w warunkach demokratycznego państwa prawnego nie może być tytułem do dalszego utrzymywania lub korzystania z przywilejów uzyskanych z nielegalnej, niegodnej lub niegodziwej służby z natury rzeczy i z punktu widzenia podstawowych, bo przyrodzonych naturze ludzkiej standardów prawnych i obywatelskich demokratycznego państwa prawnego, tj. przywilejów z tytułu służby w organach, które w istocie rzeczy były strukturami niebezpieczeństwa państwa totalitarnej, przeznaczonymi do zwalczania ruchów niepodległościowo-wolnościowych i demokratycznych dążeń oraz aspiracji do odzyskania lub przywrócenia podstawowych praw i wolności obywatelskich.

Sąd pierwszej instancji krytycznie ocenił również powoływanie się na jakiegokolwiek argumenty zmierzające do utrzymania przywilejów nabytych z tytułu lub w związku z uczestnictwem w systemie zniewolenia i stosowania represji politycznych przez służby niebezpieczeństwa państwa komunistyczno-totalitarnej. Powoływanie się na zasadę praw nabytych, które w istocie rzeczy zmierza do utrzymania przywilejów nabytych niesłusznie, niegodnie lub niegodziwie z tytułu lub związku z uczestnictwem w strukturach służb niebezpieczeństwa totalitarnej PRL, które zwalczały przyrodzone prawa człowieka i narodu oraz podstawowe wolności obywatelskie, nie stanowi

prawnej, prawniczej ani etyczno-moralnej podstawy do kontestowania zgodnej z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej legalności zmian ustawodawczych zmierzających do zrównoważenia uprawnień zaopatrzeniowych byłych funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa państwa totalitarnego i co istotne - tylko za okresy takiej represyjnej służby - do standardów i poziomu powszechnych uprawnień emerytalno-rentowych ogółu ubezpieczonych obywateli. Odpowiada to konstytucyjnym zasadom urzeczywistniania nie tylko zasady sprawiedliwości społecznej, ale realizuje ustawodawczy i jurysdykcyjny obowiązek zapewnienia reguł elementarnej przyzwoitości, które wymagają, aby przywileje zaopatrzeniowe sprawców lub uczestników systemu zniewolenia i stosowania totalitarnych represji politycznych PRL, uzyskane w okresach i z takiego nielegalnego, niegodnego lub niegodziwego tytułu, nie odbiegały znacząco od standardów świadczeń emerytalno-rentowych wynikających z powszechnego systemu świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Z bezprawnego tytułu i okresów uczestnictwa w zwalczaniu przyrodzonych praw człowieka i narodu oraz podstawowych wolności obywatelskich nie sposób prawnie ani racjonalnie wywodzić żądania utrzymania niesłusznie, niegodnie lub niegodziwie nabytych przywilejów z zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych. Tak uzyskane przywileje nie podlegają ochronie w demokratycznym porządku prawa krajowego, wspólnotowego i międzynarodowego, ponieważ osoby zwalczające przyrodzone prawa człowieka i narodu oraz podstawowe wolności obywatelskie nie mają prawa podmiotowego ani tytułu moralnego domagania się utrzymania przywilejów zaopatrzeniowych za okresy zniewalania dążeń niepodległościowych, wolnościowych i demokratycznych narodu polskiego (tak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2011 r., II UZP 2/11, OSNP 2011/15-16/210). Sąd orzekający w pierwszej instancji w niniejszej sprawie w pełni podzielił powyższe stanowisko Sądu Najwyższego. Zdaniem sądu meriti jedynie podjęcie odważnej próby udzielenia przez funkcjonariusza pomocy ofierze represji politycznych zasługuje na aprobatę. Ta pozytywna ocena znalazła zresztą swój wyraz w treści przepisu art. 13a ust. 4 pkt 3, dodanego do ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy przez ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r.

Z kolei, mając na uwadze pozostałe zarzuty odwołującego się (a dotyczące niezgodność przepisu art. 15b z Konstytucją RP), Sąd Okręgowy podkreślił, że aktualnie konstytucyjność art. 15b ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej została już przesądzona przez Trybunał Konstytucyjny, który w wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. (K 6/09, OTK-A 2010/2/15) orzekł, że ten przepis jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji. Na mocy art. 190 ust. Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne, co oznacza, że organy administracyjne, jak i sądy zobowiązane są je stosować. Dlatego też sąd uznał, że wszelkie zarzuty, sformułowane w odwołaniu, a odnoszące się do naruszenia przepisów Konstytucji, nie mogą być uwzględnione. Jedynie dla porządku sąd ten wskazał, że w uzasadnieniu swojego stanowiska Trybunał Konstytucyjny odniósł się do tożsamyh zarzutów jakie prezentował ubezpieczony w niniejszym postępowaniu (niezgodność z konstytucją przepisu art. 15b z uwagi na naruszenie zasady ochrony praw nabytych, zasady zaufania obywatela do państwa, zasady sprawiedliwości społecznej, nieusprawiedliwione wymierzenie zbiorowej kary wszystkim osobom, które były funkcjonariuszami organów bezpieczeństwa przed 1990 r., ograniczenie uprawnień emerytalnych zweryfikowanych funkcjonariuszy i następnie ponownie zatrudnionych, wpływ ponad 20 lat od odzyskania przez Polskę suwerenności) i przytoczył odpowiednie fragmenty uzasadnienia powyższego wyroku.

Niezależnie od powyższego, w ocenie Sądu Okręgowego, chybione okazały się również zarzuty ubezpieczonego zmierzające do wykazania sprzeczności przepisów ustawy zmieniającej z dnia 23 stycznia 2009 r. z przepisami Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. ratyfikowanej przez Polskę w dniu 19 stycznia 1993 r. (Dz. U. nr 61, poz. 284) a mianowicie jej art. 6 - prawo do rzetelnego procesu, art. 7 - zakaz karania bez podstawy prawnej i art. 14 - zakaz dyskryminacji z następujących przyczyn. Sąd zwrócił uwagę, że skarżący miał prawo odwołać się od decyzji ponownie ustalającej wysokość jego emerytury do niezawisłego i bezstronnego sądu, i z tego prawa skorzystał, a sprawa była rozpoznana w postępowaniu jawnym, i w jej toku badana była zgodność tej decyzji z obowiązującym prawem. Zaskarżona decyzja nie została wydana w trybie postępowania karnego, gdyż przepis art. 15b ustawy nie stanowi o odpowiedzialności karnej, lecz reguluje zasady ustalania wysokości emerytur dla funkcjonariuszy Policji, którzy pełnili służbę w organach bezpieczeństwa państwa. Natomiast w odniesieniu do zarzutu dyskryminacji, to w tej kwestii wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w sprawie K 6/09 odnosząc się do zgodności art. 15b ust. 1 z art. 32 Konstytucji. Jedynie

dla porządku sąd meriti wskazał, że art. 14 tej konwencji wyraża zasadę niedyskryminacji i stanowi, że korzystanie z praw i wolności wymienionych w niniejszej konwencji powinno być zapewnione bez dyskryminacji wynikającej z takich powodów, jak płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, przekonania polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie bądź z jakichkolwiek innych przyczyn. Wspólną cechą wszystkich funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej, którą przyjął ustawodawca stanowiąc ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r., jest ich służba w określonych w tej ustawie organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. Ta cecha różni istotnie tych funkcjonariuszy od pozostałych funkcjonariuszy służb mundurowych pełniących służbę przed 1990 r. Cechę tę Trybunał Konstytucyjny, w wyżej powołanym wyroku w sprawie K 6/09 uznał za istotną (relewantną), gdyż, jak wskazał, znajduje to podstawę w zasadzie sprawiedliwości społecznej i preambule Konstytucji.

Sąd pierwszej instancji nie podzieli również stanowiska ubezpieczonego, że przepisy ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. są sprzeczne z zawartą w preambule Konwencji zasadą rządów prawa oraz ochroną praw nabytych. Ten zapis nie może być interpretowany jako dający tytuł do emerytury w określonej wysokości. Tak orzekł między innymi Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 28 kwietnia 2009 r. w sprawie (...) przeciwko Polsce (skarga nr (...)) uznając, że pozbawienie w wyniku prawomocnego orzeczenia o kłamstwie lustracyjnym skarżącej statusu sędziego w stanie spoczynku i związanego z tym uprzywilejowanego uposażenia emerytalnego, nie stanowiło ingerencji w jej prawo do ochrony własności określone w art. 1 (...) Konwencji. Stwierdzając podobieństwo rozstrzyganej sprawy do spraw ze skarg przeciwko Polsce z lat 1995-1997 osób, które na podstawie ustawy pozbawione zostały statusu kombatantra i utraciły związane z tym uprawnienia do świadczeń społecznych z powodu współpracy z komunistycznymi służbami bezpieczeństwa, Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, że art. 1 protokołu nr (...) do Konwencji "nie może być interpretowany jako dający tytuł do emerytury określonej wysokości. Trybunał zauważa, że skarżący (w sprawach ustawy kombatanckiej) zachowali prawo do zwykłej emerytury według powszechnego systemu emerytalnego. (...). Trybunał stwierdza, że (podobnie jak skarżący wcześniej ustawę kombatancką), skarżąca utraciła status sędziego w stanie spoczynku i związane z tym specjalne świadczenie emerytalne i że było to rezultatem złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego. Sposób ingerencji w uprawnienia emerytalne skarżącej nie jest jednak sprzeczny z prawami własnościowymi skarżącej chronionymi przez art. 1 Protokołu nr (...) do Konwencji (§ 75)". Tym samym obniżenie uprzywilejowanego świadczenia skarżącego nie narusza zasady ochrony własności.

Mając na uwadze wszystkie przedstawione powyżej okoliczności, sąd pierwszej instancji stwierdził, że w pozostałym zakresie (poza okresem studiów w Wyższej Szkole (...) w L.) brak było podstaw do wzruszenia wydanej w sprawie decyzji i dlatego na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c., odwołanie ubezpieczonego oddalił.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie nie zgodził się Zakład Emerytalno-Rentowy MSW, który w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

- naruszenie art. 15b ust. 1 ustawy emerytalnej poprzez niezastosowanie tego przepisu do obliczenia wysokości emerytury policyjnej J. T. za okres od dnia 1 października 1977 r. do dnia 23 czerwca 1980 r.

Wskazując na powyższy zarzut apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący między innymi wskazał, że sąd pierwszej instancji nie zastosował art. 15b ust. 1 ustawy emerytalnej, który określa sposób obliczenia wysokości wysługi emerytalnej funkcjonariuszy, którzy pełnili służbę w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. W myśl § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz. U. nr 239, poz. 2404 ze zm.), środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby

jest zaświadczenie o przebiegu służby, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza, wystawione przez właściwe organy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu lub Państwowej Straży Pożarnej. Natomiast zgodnie z art. 13a ust. 5 ustawy emerytalnej, informacja o przebiegu służby jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy. Informacja o przebiegu służby wydana przez Instytut Pamięci Narodowej - Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu jest tym samym wiążąca dla organu rentowego przy wydawaniu przedmiotowych decyzji. Z powyższych względów zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 9 lipca 2010 r., (...), jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

Sąd Apelacyjny rozważy, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny niniejszej sprawy ustalony przez Sąd Okręgowy między stronami był bezsporny i sąd odwoławczy w całości przyjmuje go za własny. Również rozważania prawne, poza zakwestionowanym przez apelującego okresem pobierania nauki w Wyższej Szkole (...) w L., Sąd Apelacyjny podziela w całości, nie widząc konieczności szczegółowego ich przytaczania w tej części rozważań.

Natomiast Sąd Apelacyjny nie podziela argumentów sądu pierwszej instancji co do kwalifikacji prawnej instytucji jaką była Wyższa Szkoła (...) w L. i okresu pobierania w niej nauki przez J. T.. W tej mierze przekonuje stanowisko Instytutu Pamięci Narodowej, który dysponując profesjonalną kadrą śledczych i posiadając dostęp do dokumentów źródłowych ocenił faktyczną rolę tejże uczelni w strukturach aparatu bezpieczeństwa PRL i zakwalifikował Wyższą Szkołę (...) w L. jako organ centralny Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a następnie wydał urzędową informację, że J. T. w okresie od 1 kwietnia 1974 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990. Natomiast wykładnia przepisów w powyższym zakresie, dokonana przez Sąd Okręgowy jest literalna i nie uwzględniała celu wprowadzonych zmian w zakresie wysokości świadczeń należnych byłym funkcjonariuszom. W kontekście rozpoznawanej sprawy nie przekonuje, zaaprobowana przez sąd pierwszej instancji interpretacja przepisów dokonana przez Izbę Karną Sądu Najwyższego (uchwała I KZP 15/00). Sąd Najwyższy wyraził wprawdzie pogląd, że Akademia (...) nie była organem SB w rozumieniu art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r., jednak Sąd Okręgowy nie uwzględnił faktu, że uchwała zapadła zanim weszła w życie ustawa z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Pod rządami ustawy poprzednio obowiązującej Akademia (...) nie była literalnie wymieniona w art. 2 ustawy, stąd też zaistniała konieczność rozstrzygnięcia tej kwestii przez Sąd Najwyższy. Niemniej następcze działanie ustawodawcy w postaci zamieszczenia Akademii (...) w wykazie instytucji SB (art. 2) wskazuje, że Sąd Najwyższy dokonał wykładni ustawy sprzecznej z intencją ustawodawcy. Skoro zatem Akademia Spraw Wewnętrznych została kategorycznie wymieniona w wykazie organów SB, to należało wnioskować, że także Wyższa Szkoła (...) w L. (bezpośrednia poprzedniczka (...)) powinna być uznana za instytucję centralną SB MSW. Wymaga też podkreślenia, że Sąd Najwyższy rozstrzygał sprawę w Izbie Karnej i na potrzeby postępowania lustracyjnego statuującego odpowiedzialność quasi karną. Procedura karna rządzi się innymi prawami niż cywilna i wymaga bezsprzecznych dowodów, jak też jednoznaczności podstaw prawnych ukarania. Natomiast przedmiotem postępowania w rozpoznawanej sprawie jest wysokość świadczenia z zabezpieczenia społecznego, które to świadczenia według dotychczasowych przepisów były wypłacane w wysokościach niewspółmiernie wysokich w stosunku do wysokości świadczeń należnych w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych. Rozstrzygając w tej sprawie należało przede wszystkim uwzględnić, że ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, została poprzedzona preambułą następującej treści:

Uznając, że system władzy komunistycznej opierał się głównie na rozległej sieci organów bezpieczeństwa państwa, spełniającej w istocie funkcje policji politycznej, stosującej bezprawne metody, naruszające podstawowe prawa człowieka,

stwierdzając, że wobec organizacji i osób broniących niepodległości i demokracji dopuszczano się zbrodni przy jednoczesnym wyjęciu sprawców spod odpowiedzialności i rygorów prawa,

dostrzegając, że funkcjonariusze organów bezpieczeństwa pełnili swoje funkcje bez ponoszenia ryzyka utraty zdrowia lub życia, korzystając przy tym z licznych przywilejów materialnych i prawnych w zamian za utrwalanie nieludzkiego systemu władzy,

uznając, że samowwłażcza Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego służyła utrwalaniu systemu komunistycznego w Polsce,

wyróżniając postawę tych funkcjonariuszy i obywateli, którzy ponosząc wielkie ryzyko stanęli po stronie wolności i krzywdzonych obywateli

- kierując się zasadą sprawiedliwości społecznej wykluczającą tolerowanie i nagradzanie bezprawia, uchwała się, co następuje: (...)

Zatem jednoznaczną intencją ustawodawcy było obniżenie wysokości świadczeń funkcjonariuszy reżymowych, które to świadczenia nie mogły być nadal traktowane jako nagradzanie bezprawia uprawianego w rozległej sieci organów bezpieczeństwa państwa. Z uzasadnienia projektu ustawy wynika, że przywileje emerytalne związane z pracą w aparacie bezpieczeństwa PRL nie zasługują na ochronę prawną przede wszystkim ze względu na powszechne poczucie naruszenia w tym zakresie zasady sprawiedliwości społecznej. Wynika też, że projekt ustawy zmieniającej zakłada nadanie przepisom wskazanej ustawy brzmienia utrzymującego zasadę, że do okresów równoważnych ze służbą w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego czy innych służbach mundurowych zalicza okresy służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990, w rozumieniu ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, przy czym wymiar emerytury za te okresy (służby w organach bezpieczeństwa) wynosić ma 0,7% za każdy rok służby. Ustawodawca wskazał wreszcie, że określenie, które osoby i w jakich okresach, pełniły służbę w organach bezpieczeństwa PRL, dokonywałby Instytut Pamięci Narodowej na podstawie posiadanych akt osobowych byłych funkcjonariuszy.

Z rozważań Sądu Okręgowego wynika, że zakwalifikował Wyższą Szkołę (...) w L. jako instytucją centralną Służby Bezpieczeństwa w strukturze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, jednak nie uznał okresu studiów w tej szkole za okres służby ubezpieczonego w organach bezpieczeństwa państwa, ponieważ szkoła nie została z mocy prawa rozwiązana z chwilą utworzenia UOP - tak jak tego wymagał art. 3 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów - lecz została zniesiona około 10 miesięcy wcześniej, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 czerwca 1989 r. w sprawie zniesienia wyższych szkół oficerskich nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych. W ocenie sądu odwoławczego przedstawione przez sąd pierwszej instancji rozumienie prawa wypacza intencję ustawodawcy i w istocie prowadzi do uhonorowania okresu, w którym funkcjonariusz - podejmując szkolenie w uczelni reżymowej - szczególnie aktywnie realizował cele polityczne nieludzkiego systemu władzy. Powszechnie wiadomo, a wynika to także z ogólnodostępnej literatury, że Wyższa Szkoła (...) w L. była nakierowana na kształcenie tylko zasłużonych funkcjonariuszy, a jej ukończenie gwarantowało awans zawodowy, i tak też było w przypadku ubezpieczonego (ze stanowiska inspektora po ukończeniu (...) awansował na stanowisko starszego inspektora).

Dokonując wykładni art. 3 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów nie należało pomijać okoliczności istnienia Instrukcji Przewodniczącego Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej z dnia 25 czerwca 1990 r. stanowiącej załącznik

do decyzji sekretariatu Komisji Kwalifikacyjnej, wydanej w celu realizacji ustawy o Urzędzie Ochrony Państwa określającej byłych funkcjonariuszy SB podlegających zwolnieniu ze służby w UOP. Z treści Instrukcji wynika, że do byłych funkcjonariuszy SB podlegających zwolnieniu ze służby w UOP należało zaliczać zarówno kadre dydaktyczną jak i słuchaczy Wyższej Szkoły (...) w L..

Sąd Apelacyjny w Szczecinie rozstrzygając niniejszą sprawę prezentując konsekwentną oceną prawną i odwołuje się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 7 listopada 2013 r., III AUa 390/13, w myśl którego uczelnia Wyższa Szkoła (...) w L. została uznana za organ centralny SB MSW. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że prawidłowa wykładnia art. 2 ustawy lustracyjnej dokonana w oparciu o cel towarzyszący ustawodawcy, jak i poczucie sprawiedliwości społecznej nakazuje przyjąć, że absolwenci Wyższej Szkoły (...) w L. byli pracownikami SB w rozumieniu art. 15b policyjnej ustawy emerytalnej.

W konsekwencji dokonanych ustaleń i przedstawionej oceny Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł co do istoty sprawy i zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I oraz oddalił odwołanie (punkt 1).

O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie przepisu art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie, z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Do celowych kosztów postępowania należy, między innymi, koszt ustanowienia zastępstwa procesowego, który w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego, wynosi 60 zł, zgodnie z § 11 ust. 2 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490). Zatem, skoro uwzględniono apelację skarżącego, uznać należało, że ubezpieczony przegrał postępowanie odwoławcze w całości, a wobec tego, zasądzono od ubezpieczonego na rzecz organu emerytalnego zwrot kosztów zastępstwa procesowego w całości – 120 zł, zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 2 powołanego rozporządzenia (punkt 2).

SSA Urszula Iwanowska SSA Anna Polak SSA Zofia Rybicka-Szkibiel